

Praktisk utfodring av katter i Sverige

– En enkätundersökning om hur kattägare utfodrar sina katter och var de hämtar information om foder

Feeding practices of cat owners in Sweden – a survey on practical feeding regime and bases of food choice

Jenny Andersson & Caroline Axelsson

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för husdjurens utfodring och vård
Djursjukskötprogrammet
Uppsala 2021

Praktisk utfodring av katter i Sverige – en enkätundersökning om hur kattägare utfodrar sina katter och var de hämtar information om foder

Feeding practices of cat owners in Sweden – a survey on practical feeding regime and bases of food choice

Jenny Andersson & Caroline Axelsson

Handledare: Magdalena Åkerfeldt, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens utfodring och vård

Examinator: Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad

Kurskod: EX0994

Program/utbildning: Djursjukskötprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för kliniska vetenskaper, avdelningen för djuromvårdnad

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2021

Omslagsbild: Microsoft 365

Nyckelord: enkät, godis, fodermängd, foderval, färskfoder, förtroende, torrfoder, våtfoder

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens utfodring och vård

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Hur svenska kattägare utfodrar sina katter i praktiken och var de inhämtar information om foder är ett relativt outforskat ämne. Att få bättre förståelse för vad som är viktigt för kattägare i deras val av foder kan öka djurhälsopersonalens förmåga och kompetens att ge råd kring nutrition. I detta arbete genomfördes en internetbaserad enkätundersökning där kattägare fick svara på frågor kring vad som var viktigt för dem vid val av foder, var de hämtade sin information kring foder och huruvida de litade på djurhälsopersonalens kompetens att kunna ge foderråd. Enkäten skickades ut till medlemmar i fem Facebookgrupper inriktade på kattägare i Sverige. Arbetet består även av en sammanställning av tidigare studier och enkätsvar från svenska kattägare.

Resultatet baseras på 669 fullständiga enkäter från kattägare. Enkätsvaren visade att konventionella torr- och våtfoder är det främsta alternativet för de flesta kattägare, och en kombination av dessa var det vanligaste utfodringsalternativet. En övervägande del av kattägarna gav sina katter fri tillgång till foder, i stället för att ge det portionerat. Andelen kattägare som utfodrade med färskfoder var relativt liten, men troligen är det en grupp som har växt och som kommer att bli ännu större i framtiden. Huruvida det har blivit vanligare att utfodra svenska katter med färskfoder är inte något som detta arbete kan svara på, då utbudet av tidigare studier inom ämnet är mycket begränsat. Enkätstudien visade också att de flesta kattägare gav sina katter godis utöver den dagliga fodergivan. Att ett foder har bra näringsinnehåll var det som svenska kattägare uppgav vara viktigast för dem vid valet av foder. Det näst viktigaste var smakligheten för katten. Vid utfodring var det vanligast att basera mängden foder på kattens aptit, tätt följt av dess vikt och hull.

De flesta svenska kattägare i arbetet vände sig till veterinär eller annan djurhälsopersonal för att få råd om foder. Generellt var också förtroendet för djurhälsopersonalens förmåga att ge råd kring foder högt. En grupp som stack ut var dock de som utfodrade med färskfoder. Dessa litade i mycket mindre utsträckning på djurhälsopersonal i dessa frågor, och valde i stället att vända sig till bland annat sociala medier för att få foderinformation.

Resultatet av denna studie visar att svenska katter utfodras på ungefär samma sätt som katter i andra länder. Den visar också att djurhälsopersonal står inför en utmaning gällande kommunikationen kring foder, då förtroendet för dessa yrkesgrupper är så pass lågt bland de som utfodrar med färskfoder. Sammanfattningsvis är det viktigt för djurhälsopersonal att hålla sig uppdaterad om trender inom foder och utfodring för att på så sätt kunna ge adekvata och väl underbyggda råd.

Nyckelord: enkät, godis, fodermängd, foderval, färskfoder, förtroende, torrfoder, våtfoder

Abstract

Feeding practices of cat owners in Sweden and their primary sources of information on nutrition is a relatively unexplored area. Gaining a better understanding of what is important for cat owners in their choice of food to their cats may increase the ability and competence of animal health professionals for advisory service on nutrition. In this study, an internet-based survey was conducted. Cat owners were asked questions about what is most important to them when choosing food for their cat and where they turn for information on nutrition. They were also asked whether they trust veterinarians and other animal health professionals to give them sound advice on nutrition. The survey was sent out to members of five Facebook groups directed to cat owners in Sweden. The study also consists of a literature-review of previous studies on the subject.

The results are based on 669 complete surveys from cat owners in Sweden. The survey showed that conventional dry and wet food is the main option for cat owners. Feeding a combination of both wet and dry food was the most common feeding alternative. A predominant proportion of the cat owners gave their cat food *ad libitum* instead of feeding in rations. The proportion of cat owners feeding their cat a raw diet was relatively small but has probably increased and will be an even larger group in the future. Whether it has become more popular to feed Swedish cats a raw diet was not answered in this study, as previous studies on the subject are very limited. The survey showed that most cat owners give their cats treats in addition to the daily feed.

A good nutritional content was the most important factor to Swedish cat owners when choosing food. The second most important factor was the cat food palatability. When feeding, it was most common to base the amount of food given to the cat on the cat's appetite, closely followed by basing the amount on the cat's weight and body condition.

The survey showed that it was most common that Swedish cat owners turned to a veterinarian or other animal health professional for advice on what to feed their cat. In general, confidence in the animal health professional's ability to provide advice on nutrition was high. One group that stood out, however, were those who fed a raw diet to their cat. This group of cat owners relied to a much lesser extent on animal health professionals in these matters, and instead chose to turn to, among other things, social media for nutritional information.

The results of this study showed that cats in Sweden are fed in much the same way as cats in other countries. It also shows that animal health professionals face a challenge regarding nutritional communication, as confidence is low among those who feed a raw diet to their cats. In summary, it is important for animal health professionals to stay up to date on trends in food and feeding to be able to provide adequate and well-founded advice.

Keywords: dry food, food amount, food choice, raw diet, survey, treats, trust, wet food

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	8
Figurförteckning.....	9
Förkortningar	10
1. Inledning.....	11
1.1. Syfte och frågeställning	12
2. Material och metod.....	13
2.1. Litteratursökning	13
2.2. Enkätstudie.....	14
3. Resultat.....	16
3.1. Litteratursammanställning	16
3.2. Enkätundersökning.....	19
3.2.1. Respondenter	19
3.2.2. Enkätfrågor	19
4. Diskussion.....	29
4.1. Metoddiskussion.....	29
4.2. Resultatdiskussion.....	31
4.3. Konklusion	36
Referenser.....	37
Tack	40
Bilaga 1.....	41

Tabellförteckning

Tabell 1. Andel (%) av respondenterna i olika ålderskategorier (n = 669).	19
Tabell 2. Fråga 3, fördelning och andel (%) av kattägarna som utfodrar med flera olika fodertyper (n = 331).....	20

Figurförteckning

Figur 1. Fråga två. Andel (%) av svar på frågan vad kattägare ger sina katter för typ av foder, (n = 669).	20
Figur 2. Fråga fyra. Andel (%) av svar på frågan om kattägarens uppfattning av kattens hull utifrån Royal Canin Body Condition Score. <1% uppgav BCS 9 (n = 3).	21
Figur 3. Fråga sex. Andel (%) svar på frågan vad kattägarna baserar mängden foder de ger sin katt på (n=669).	22
Figur 4. Fråga åtta. Andel (%) svar på frågan hur ofta deras katt får godis (n = 651).	22
Figur 5. Fråga 10. Andelen (%) svar på frågan var kattägarna vänder sig i första hand för att få information om foder (n = 669).	23
Figur 6. Fråga elva. Andel (%) av svar på frågan om vad som påverkade kattägarna att välja fodret som deras katt äter just nu. Kattägarna kunde här välja flera alternativ.	23
Figur 7. Fråga tolv. Andel (%) vad som uppgavs vara viktigast för kattägarna när de köper foder. Kattägare kunde här välja max två alternativ.	24
Figur 8. Fråga 13. Andel (%) svar på frågan om kattägarna känner förtroende för djurhälsopersonalens förmåga att ge råd kring foder.	24
Figur 9. Diagrammet visar skillnader i utfodring mellan ålderskategori >65 år i jämförelse med det resterande urvalet.	25
Figur 10. Förtroende för djurhälsopersonals förmåga att ge rådgivning om foder bland kattägare som utfodrar med färskfoder i jämförelse med övriga kattägare.	26
Figur 11. Jämförelse mellan kattägare som i första hand vänder sig till sociala medier för att få information om foder (n = 65), vänster diagram. Resterande kattägare (n=604), höger diagram.	27
Figur 12. Skillnader (%) mellan kattägarnas svar om tilldelning av foder och vad det baseras på samt påverkan i val av foder bland kattägare som ägde en utekatt eller en innefatt.	28
Figur 13. Andelen (%) som utfodrar med fri tillgång kontra portionerat bland kattägare som ger endast torrfoder respektive endast våtfoder.	28

Förkortningar

BCS	Body condition score (Hullbedömningskala)
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet

1. Inledning

För de som äger katter finns det i dag en mängd valmöjligheter när det kommer till foder. Förutom de konventionella dieterna, bestående av torr- och våtfoder, verkar intresset för alternativa dieter som utgörs av så kallat färskfoder bli alltmer populärt (Dodd et al. 2020). Dessutom finns det en uppsjö av specialfoder inriktade på särskilda tillstånd hos katten. Exempel på detta är foder för kastrerade katter, innekatter, katter som har problem med hårbollar, eller foder för att främja tandhälsan, för att få glansig päls, och så vidare. Det finns även särskilda veterinärfoder för specifika sjukdomstillstånd som är utformade för att hjälpa katter med exempelvis mag- och tarmproblem och njurproblem. En studie från 2020 visar dock att av de djurägare som ger sitt djur veterinärfoder är det väldigt få som utfodrar endast med det, vilket kan minska effekten som den veterinära dieten har på det specifika sjukdomstillståndet (Dodd et al. 2020).

Vi vet i dag relativt lite om hur utfodringen av svenska katter fungerar rent praktiskt i hemmet. Frågor som vad katterna äter, hur ofta de får mat och varför djurägarna valt ett specifikt foder verkar vara relativt outforskade. Ingen utförligare svensk studie om dessa frågor har kunnat hittats.

Denna uppsats är ett kandidatarbete skrivet som en del av kandidatexamen inom djuromvårdnad vid SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Det är viktigt att ta reda på mer om hur katter i praktiken utfodras i hemmet, inte minst för att det finns risker förknippade med en felaktig utfodring och för att personal som arbetar med djuromvårdnad ska kunna ge relevant rådgivning till djurägare. Enligt en studie gjord vid SLU var 45 % (n = 1072) av katterna som besökte Sveriges lantbruksuniversitets djursjukhus överviktiga (Öhlund et al. 2018). Övervikt är i sin tur en riskfaktor för tillstånd som diabetes, hälta och hudsjukdomar (Scarlett & Donoghue 1998). Det är även viktigt att djurhälsopersonal är medveten om pågående trender inom utfodring så att adekvata nutritionsråd kan ges. Mer information och kunskap om vad som är viktigt för en djurägare i dennes val av foder kan leda till väl grundad rådgivning som i högre utsträckning efterföljs av djurägarna.

1.1. Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är få mer kunskap kring vilken typ av foder som svenska katter utfodras med, hur utfodringen sker, samt vilka aspekter som är viktigast för djurägare när de väljer ett foder.

Frågeställningar:

1. Hur utfodras katter rent praktiskt i hemmet?
2. Vad påverkar kattägares val av foder?

2. Material och metod

2.1. Litteratursökning

Litteratursökningen i detta arbete utfördes för att hitta tidigare studier inom ämnet. Fokus låg på att hitta studier som inkluderade olika former av statistik inom praktisk utfodring av katt i hemmet. En loggbok användes under insamlingen av artiklar för att löpande registrera sökningarnas utformning. Loggboken innehöll information om vald databas, sökord och om någon filtrering använts. Efter information om sökningens specifikationer följde en lista av länkar till relevanta artiklar som framkommit under sökningen. De databaser som användes var Pubmed, FSTA, Google Scholar och Primo. Sökorden som användes var: cat*, feline, nutrition*, food, feeding, feed, home, owner*, practice*, attitude*. Dessa sökord användes i flera olika kombinationer. Fraserna 'AND' och 'OR' användes mellan sökorden för att förfina sökningen. Vidare användes även tecknet '*' efter valda ord för att inkludera olika ändelser av ordet i sökningen. För att gruppera specifika sökord användes paranteser. Sökfraserna såg ut enligt följande: "(cat* OR feline) AND (nutrition* OR feeding) AND (owner*); (cat* OR feline) AND (nutrition* OR food OR feeding) AND (home OR owner*); (cat* OR feline) AND (nutrition* OR feeding OR feed) AND (owner OR owners) AND (practice* OR attitude*)". Sökningarna gav flertalet artiklar av varierande relevans. Utifrån titel och artikelns sammanfattning sorterades flertalet artiklar bort då de ej var relevanta för detta arbete. Vidare uteslöts artiklar som uteslutande fokuserade på hund samt artiklar kring utfodring vid specifika sjukdomstillstånd. De artiklar som inkluderades i arbetets litteratursammanställning valdes ut baserat på huruvida de gav information kring hur kattägare utfodrade sina katter praktiskt, vilken typ av foder de gav, i vilken mängd de gav olika typer av foder och/eller hur kattägare inhämtade information om foder. Resultatet av de utvalda artiklarna sammanfattades i en litteratursammanställning.

2.2. Enkätstudie

Arbetet bestod av en webbaserad enkätundersökning specifikt inriktad till kattägare. Detta bedömdes vara den lämpligaste studiemetoden dels för att få en kvantitativ överblick, dels för att enkäter anses vara den primära metoden för deskriptiva studier (Williamson & Johanson 2017:166).

Skapande av enkät och insamling av data gjordes med hjälp av den webbaserade enkätjätten Netigate (Netigate AB). Enkäten bestod av 13–15 frågor. Antalet frågor kunde variera mellan kattägarna eftersom vissa frågor hade följdfrågor beroende på svar. Frågorna utformades för att vara enkla att förstå och beslutet togs att göra en enkät som skulle ta maximalt 10 minuter att utföra. Detta för att få så många kompletta enkäter som möjligt. Frågornas utformning övervägdes noga för att endast erhålla information relevant för arbetets frågeställningar. Enkätens frågor togs dels fram med hjälp av tidigare liknande studier (Laflamme et al. 2008; Delgado et al. 2020; Dodd et al. 2020) och dels utifrån detta arbetes frågeställningar. Ett utkast av enkäten testades av en grupp djursjukskötarestudenter från SLU. Enkäten reviderades och frågor förtydligades därefter innan distribuering skedde. Distribution av enkäten skedde främst via fem Facebookgrupper, specifikt inriktade på kattägare i Sverige. Facebookgrupperna hade mellan 5300 och 50 000 medlemmar. Grupperna valdes ut genom en granskning av vilka grupper för kattägare på Facebook som hade ett högt antal medlemmar. Detta för att nå ut till så många som möjligt inom arbetets målgrupp. Enkäten var öppen för deltagande under tio dagar.

Frågorna var inriktade på att få svar på hur kattägare utfodrar sina katter praktiskt i vardagen, var kattägare främst söker information vid foderval samt vad de anser vara viktigast vid val av foder. Inga kriterier för deltagande sattes bortsett från att respondenten var kattägare. Initialt i enkäten fick kattägaren ange sin ålderskategori, sitt kön och hur många katter denne ägt. Om kattägaren hade fler än en katt i hushållet ombads de svara på frågorna utifrån den individ vars namn började närmast från bokstaven 'A'. Kattägarna fick flera svarsalternativ till varje fråga. I huvudsak var frågorna slutna med fasta alternativ. På frågorna om vilket typ av foder, vad mängden foder baserades på och vad kattägaren ansåg viktigast vid val av foder hade kattägarna alternativet till ett fritextsvar. Antalet frågor varje kattägare fick svara på varierade beroende på vad de svarat på föregående fråga. Exempelvis fick de kattägare som valt att de gav flera olika typer av foder i nästkommande fråga specificera hur mycket av varje fodertyp de gav. Alla frågor var obligatoriska för att ta sig vidare i enkäten. I huvudsak hade frågorna möjligheten till val av endast ett svarsalternativ, vid undantag specificerades antalet möjliga svar i frågan. Enstaka frågor gav alternativet att ange minst ett svarsalternativ och det var på dessa valbart att välja ytterligare alternativ. I en av frågorna fick kattägarna utföra en hullbedömning på sin katt. Till sin hjälp inkluderades där bilder från Royal Canins hullbedömningsskala med text och

förklaringar hur de skulle gå till väga. Bilderna var delvis maskade så hullpoängens betydelse inte var synlig. Ofullständiga enkätsvar exkluderades automatiskt i enkättjänsten Netigate (n = 55). Se enkäten i sin helhet i Bilaga 1.

Bearbetning av data som samlades in från enkäten gjordes främst i enkättjänstens egna rapportprogram. Statistik presenterades både i procentandelar och antal samt det totala antalet svar per fråga. I samma program gjordes därefter jämförelser mellan grupper för att vidare kunna besvara arbetets frågeställningar. För att få ytterligare information kring våra frågeställningar gjordes jämförelser, i fortsättningen kallat nedbrytningar, för att se om större skillnader fanns mellan grupperna. En skillnad på minst tio procent ansågs nog för vidare analys. Nedbrytningar som redovisas i detta arbete är mellan de olika ålderskategorierna, kattägare som uppgav att de gav färskfoder, katter som hamnade i spannet överviktig till grav fetma, kattägare som uppgav att de främst vänder sig till sociala medier för information om foder samt skillnader i utfordring mellan ute- och innekatter.

3. Resultat

3.1. Litteratursammanställning

Nio artiklar valdes ut då de var relevanta för arbetets frågeställningar. Artiklarna var publicerade mellan år 2008 och 2020. Artiklarna var nästan uteslutande skrivna i andra länder än Sverige, utom en av dem, som undersökte riskfaktorer för *diabetes mellitus* i svenska hem. Sökningar gjordes i ett försök att hitta fler liknande studier som gjorts i Sverige, men inga sådana kunde hittas. Nedan följer en sammanfattning av de viktigaste resultaten från artiklarna.

Utfodring

I artiklarna som studerades för detta arbete var det vanligast att katterna utfodrades med torrfoder i olika utsträckning, vilket flertalet av artiklarna funnit (Laflamme et al. 2008; Toribio et al. 2009; Becker et al. 2012; Aptekmann et al. 2013; Öhlund et al. 2017; Delgado et al. 2020; Dodd et al. 2020). Några av studierna fann att utfodring med en kombination av torrfoder och våtfoder var vanligast. Andelen kattägare som gav en kombination av torrfoder och våtfoder i studierna varierade mellan 38,1 % och 70 % (Toribio et al. 2009; Becker et al. 2012; Öhlund et al. 2017; Dodd et al. 2020). Antalet kattägare som utfodrade med våtfoder i någon utsträckning varierade i tidigare studier. Exempelvis fann man i studien av Aptekmann et al. (2013) att endast 4 % av kattägarna gav våtfoder som en del av kattens diet. I den svenska studien av Öhlund et al. (2017) fann de att hälften av kattägarna gav både våtfoder och torrfoder. Näst vanligast var det att kattägarna utfodrade uteslutande med torrfoder, vilket 38 % av kattägarna uppgav. En tiondel av kattägarna i samma studie uppgav att de uteslutande gav våtfoder.

Delgade et al. (2020) fann att det var vanligare att katter som fick torrfoder fick fri tillgång, medan kattägarna oftare gav våtfoder i portioner. Studierna som undersökte hur ofta katterna utfodrades fann att fri tillgång eller att katten fick två mål mat om dagen var vanligast (Laflamme et al. 2008; Aptekmann et al. 2013).

Huruvida kattägare utfodrade sin katt med veterinärfoder har också blivit studerat. Dodd et al. (2020) fann att veterinärfoder gavs av 18 % av 282 kattägare, men endast 11 av dessa kattägare utfodrade uteslutande med det. I en annan studie var det endast 4% av kattägarna som gav veterinärfoder (Aptekmann et al. 2013). Även Laflamme et al. (2008) undersökte detta. De fann att 3,6% av kattägarna gav veterinärfoder.

Godis

I studierna av Becker et al. 2012, Aptekmann et al. (2013) och Dodd et al. (2020) undersöktes huruvida kattägarna gav sina katter godis. Här framgick att de flesta kattägare i någon utsträckning ger sina katter godis utöver deras dagliga fodergiva. Procentandelen kattägare som uppgav att de gjorde det varierade mellan 61 % och 72 % i de tre artiklarna.

I en av de större studierna, där 1530 kattägare ingick, undersöktes även vilken typ av godis katterna fick (Dodd et al. 2020). Det vanligaste var att katterna fick köpt godis, vilket 61,2 % av katterna fick i någon utsträckning. Hemlagat godis gavs till 29,5 % av katterna, matrester till 55 % och råa djurdelar gavs som godis till 39,2 % av katterna.

Färskfoder och hemlagad mat

På senare år har trenden att ge sitt husdjur färskfoder, bestående av råa djurdelar, blivit allt större. I en studie från 2008 var det endast 9,6 % av de tillfrågade kattägarna som i någon utsträckning utfodrade med färskfoder (Laflamme et al. 2008). I en studie från år 2020 hade den siffran vuxit till 53 % (Dodd et al. 2020). Förutom det kommersiella färskfodret finns även alternativet att utfodra sin katt med hemlagat foder, vilket i vissa av artiklarna har slagits ihop med färskfoder.

I artiklarna som studerades för detta arbete var det tre som tog upp färskfoder eller hemlagat foder i sina undersökningar (Laflamme et al. 2008; Becker et al. 2012; Dodd et al. 2020). Alla dessa artiklar visade att det var få kattägare som uteslutande utfodrade sina katter med färskfoder, en siffra som varierade mellan 1 % och 6 %. Att delvis ge sin katt färskfoder eller hemlagat foder var desto vanligare. I studien av Dodd et al. (2020), där 1542 kattägare deltog, utfodrades mer än hälften av katterna i någon utsträckning med hemlagad mat och färskfoder. Av kattägarna var det 45,6 % som svarade att de i någon utsträckning gav hemlagad mat och 52,7 % som svarade att de i någon utsträckning gav en diet bestående av färskfoder. I denna studie inkluderades flera engelskspråkiga länder; USA, England, Nya Zeeland, Kanada och Australien. Det sistnämnda landet stack ut då 83,9 % av kattägarna utfodrade med en diet i någon mån bestående av färskfoder (Dodd et al. 2020).

I övriga två artiklar var andelen kattägare som delvis utfodrade med färskfoder eller hemlagat foder inte fullt lika hög. I dessa varierade procentandelen mellan 10 % och 25,8 % (Becker et al. 2012)

Två av artiklarna studerade attitydskillnader mellan kattägare som utfodrade med en kommersiell diet, bestående av våtfoder och torrfoder, kontra en icke-kommersiell diet bestående av färskfoder eller hemlagad mat. Den ena artikeln hade bara tolv kattägare som utfodrade med färskfoder som underlag, men dessa var mer benägna att hålla med om påståendet "I do not trust veterinarians to provide sound nutritional advice", alltså att de inte litade på veterinärers förmåga att ge adekvata råd angående nutrition (Michel et al. 2008). I den andra artikeln svarade 893 hund- och kattägare på frågan om i vilken omfattning de ansåg att veterinärer var en kunnig källa till information angående foder. Svaren skilde sig stort mellan de som utfodrade med färskfoder kontra de 1 249 djurägare som inte gjorde det. Endast 2,9 % av de som utfodrade med en konventionell diet uppgav att de inte litade särskilt mycket på veterinärer i nutritionsfrågor, medan 39,2 % av de som utfodrade med färskfoder svarade samma sak (Morgan et al. 2017).

Information och inköp av foder

Två av artiklarna som studerades för detta arbete undersökte var djurägare vänder sig för att få information av foder. I en studie av Laflamme et al. (2008) uppgav hälften av kattägarna att veterinären var deras främsta källa till information om foder och 18 % av kattägarna uppgav att de vände sig till vänner och familj. I samma studie var det 12 % av kattägarna som uppgav att internet och annan media var deras främsta källa till information om foder. Liknade resultat fann Aptekmann et al. (2013) där en övervägande del av kattägarna vände sig till veterinär med dessa frågor. Det var i samma studie näst vanligast att de vände sig till djuraffär, följt av internet, tidskrifter och information från vänner.

I studien av Dodd et al. (2020) undersöktes var katt- och hundägare inhandlade sitt foder. Här svarade mer än hälften av hund- och kattägarna att de främst handlade sitt foder i djuraffär. Därefter var det vanligast att djurägarna handlade i matvaruaffär (31 %), genom internet (30 %) och direkt från tillverkaren (14 %).

I en studie av Kamleh et al. (2020) fick djurägare svara på en enkät om deras tillit till veterinärers förmåga att kunna ge nutritionsråd. I denna studie framkom att det som hade störst inverkan på hur djurägare valde foder var råd från veterinärer och därefter information som hittats via internet. När djurägarna svarade på vilka faktorer som påverkade dem att bestämma mängden foder deras djur fick var det vanligast att de själva hullbedömde sina djur och att de justerade fodergivan därefter, vilket mer än hälften av djurägarna uppgav (64,5 %). Andelen som gick efter veterinärens råd i denna fråga var 34,2 %.

3.2. Enkätundersökning

3.2.1. Respondenter

I resultatet från enkätstudien har svar från 669 kattägare inkluderats (se bilaga 1 för den fullständiga enkäten). Antalet enkäter som inte slutfördes var 55, vilket motsvarar ett bortfall på ungefär 7 %, och dessa har inte inkluderats i det slutgiltiga resultatet.

Bland kattägarna som svarade på enkäten var 96 % kvinnor, 3 % män och 1 % svarade att de var icke-binära/annat eller att de inte ville uppge sitt kön. Bland kattägarna var 24 % mellan 18–30 år gamla, 24 % 31–45 år, 45 % 46–64 år och 7 % 65 år eller äldre (tabell 1).

Tabell 1. Andel (%) av respondenterna i olika ålderskategorier (n = 669).

Ålder	Andel (%)
18–30	24
31–45	24
46–64	45
>65	7

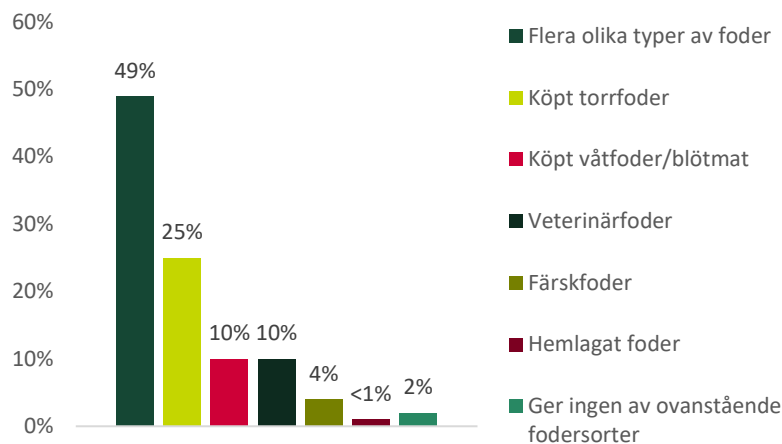
Av kattägarna uppgav 9 % att den katt de svarade utifrån var deras första katt. Vidare var det 25 % som ägt 2–3 katter, 15 % som ägt 3–4 katter och 51 % som ägt fler än 4 katter. Av kattägarna var det 35 % som uppgav att deras katt främst var utekatt och 65 % att deras katt främst var innefatt.

På vissa av frågorna i enkäten fanns möjligheten att skriva fri text som svar. Några av dessa svar bedömdes passa in under redan befintliga svarsalternativ och har därför i efterhand sorterats in under dem. Svar med fri text som inte bedömdes passa in under något befintligt svarsalternativ redovisas som "annat". Resultatet från enkätundersökningen presenteras nedan med hjälp av diagram. I vissa fall gjordes nedbrytningar för att kunna identifiera samband mellan olika svarsalternativ.

3.2.2. Enkätfrågor

På frågan om vilket foder kattägarna främst utfodrade sin katt med visade att nästan hälften av kattägarna utfodrade sina katter med flera olika typer av foder, vilket 49 % gjorde (figur 1). Det näst vanligaste var att utfodra sin katt med köpt torrfoder (25 %), följt av veterinärfoder (10 %) och köpt våtfoder/blötmat (10 %) och sedan köpt färskfoder (4 %). Färre än 1 % angav att de gav hemlagat foder och två procent av kattägarna svarade att de inte gav någon av de beskrivna fodertyperna (figur 1).

Det var vanligt att kattägarna utfodrade sina katter med flera olika typer av foder och de som angett det fick specificera andelen av de olika typerna av foder.

Figur 1. Fråga två. Andel (%) av svar på frågan vad kattägare ger sina katter för typ av foder, (n = 669).

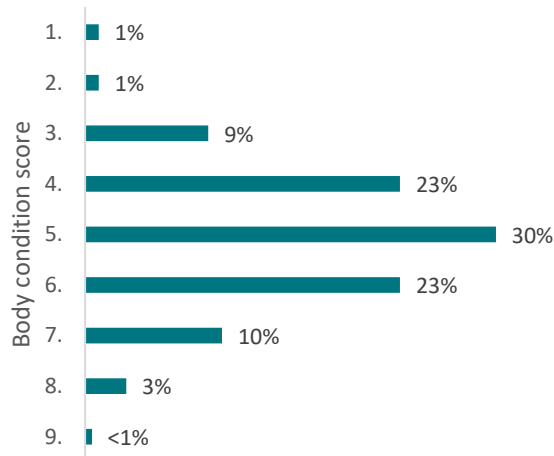
De kattägare som svarade att de utfodrade sina katter med flera olika typer av foder (n = 331) fick i nästkommande fråga specificera hur stor andel de gav av de olika sorterna, resterande kattägare gick direkt vidare till fråga fyra. I tabell två redovisas fördelningen och andelen (%) av kattägarna som utfodrar med flera typer av foder. Här svarade 34 % att de utfodrade till hälften med torrfoder. Av dessa var det 89 % som angav att den andra hälften bestod av våtfoder. Hemlagat foder var den typ av foder som flest kattägare svarade att de inte alls gav, följt av färskfoder där 74 % av dessa kattägare uppgav detta.

Bland de kattägare som uppgav att de till viss del gav sin katt veterinärfoder var det tio procent som utfodrade med det till mindre än hälften, tio procent som gav det till hälften, två procent som gav mer än hälften samt två procent som gav en övervägande del veterinärfoder.

Tabell 2. Fråga 3, fördelning och andel (%) av kattägarna som utfodrar med flera olika fodertyper (n = 331).

	Ger inte alls	Ger mindre än hälften	Ger hälften	Ger mer än hälften	Ger övervägande	Svar
Köpt torrfoder	4 %	14 %	34 %	25 %	25 %	314
Köpt våtfoder/blötmat	2 %	44 %	41 %	6 %	7 %	320
Veterinärfoder	72 %	10 %	10 %	2 %	6 %	182
Färskfoder	74 %	15 %	6 %	3 %	2 %	176

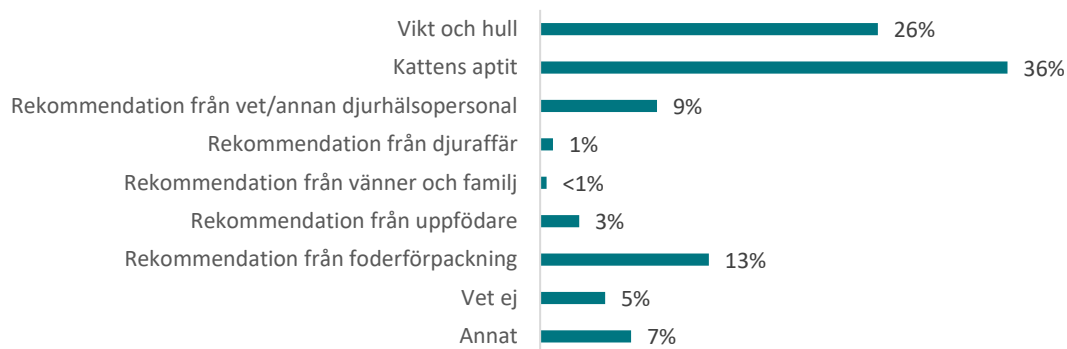
I fråga fyra ombads kattägarna att utföra en hullbedömning på sin katt (figur 2). De flesta kattägare placerade sin katt inom spannet för idealvikt, alltså mellan 4–5 på skalan, eller strax över. De 13 % katter som placerades i BCS 7–9 räknas som överviktiga eller att de lider av fetma.

Figur 2. Fråga fyra. Andel (%) av svar på frågan om kattägarens uppfattning av kattens hull utifrån Royal Canin Body Condition Score. <1% uppgav BCS 9 (n = 3).

En övervägande andel av kattägarna gav sin katt fri tillgång till foder, vilket 57 % svarade på fråga fem. Det näst vanligaste var att kattägarna utfodrade sin katt mellan tre och fyra gånger per dag, vilket 21 % gjorde. Det var 18 % som utfodrade sin katt mellan en och två gånger om dagen och 4 % utfodrade sin katt fem gånger eller fler per dag.

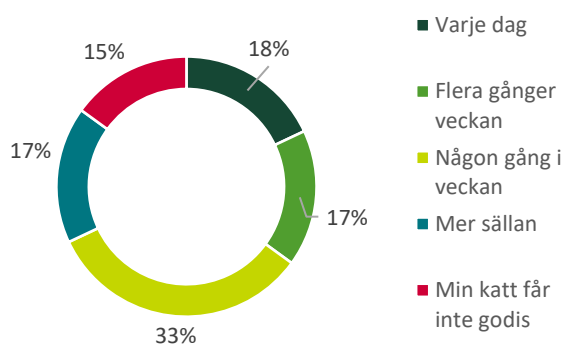
I fråga sex fick kattägarna uppge vilken faktor som mängden foder de gav sin katt baserades på (figur 3). Övervägande baserade kattägarna mängden foder på kattens aptit, 36 % angav detta. Den näst vanligaste faktorn var vikt och hull, vilket 26 % uppgav. Därefter följde rekommendation på foderförpackning, vilket 13 % valde.

Figur 3. Fråga sex. Andel (%) svar på frågan vad kattägarna baserar mängden foder de ger sin katt på (n=669).

På fråga sju fick kattägarna ange huruvida de gav sin katt godis och även vilken form av godis. Här svarade en övervägande andel kattägare att de gav sin katt köpt kommersiellt godis (77 %). En mindre andel kattägare uppgav att de gav matrester som godis eller att de gav hemlagat godis (14 % respektive 3 %). Resterande kattägare uppgav att de inte ger sin katt godis (19 %).

På frågan om hur ofta kattägarna gav godis till sin katt svarade en tredjedel att de gav godis någon gång i veckan (figur 4). Näst vanligast var det att kattägarna gav godis varje dag, vilket 18 % uppgav. Därefter följde att de gav sin katt godis flera gånger i veckan, 17 %, och mer sällan, 17 %.

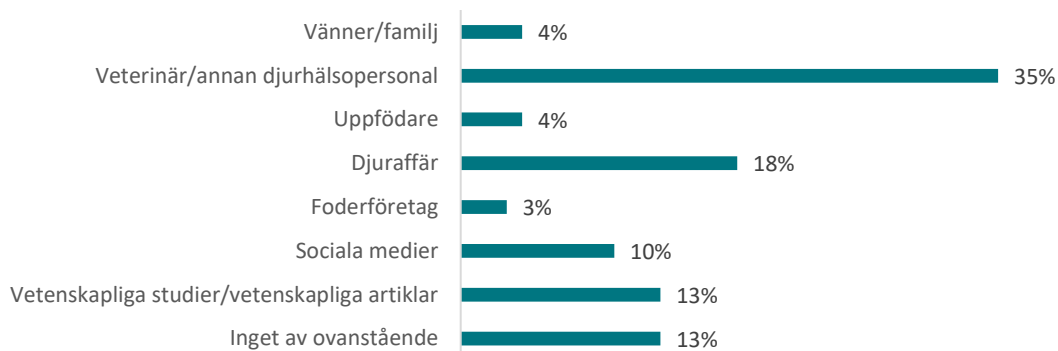

Figur 4. Fråga åtta. Andel (%) svar på frågan hur ofta deras katt får godis (n = 651).

På fråga nio fick kattägarna svara på var de köpte kattens foder. De kunde här välja max två alternativ. Den största delen, 48 % av kattägarna, svarade att de köpte foder på matvaruaffären tätt följt av att de köpte foder i djuraffär, vilket 47 % uppgav. Därefter uppgav 33 % att de köpte sitt foder online och 14 % att de köpte sitt foder hos veterinären. Tio kattägare, en procent, valde alternativet ”inget av ovanstående”.

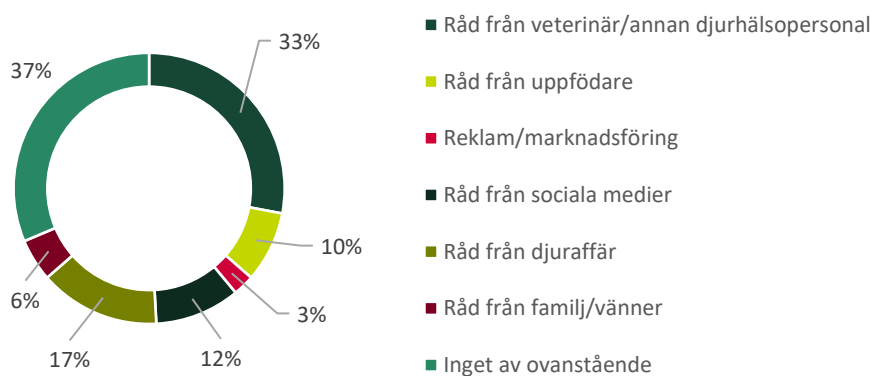
I nästkommande fråga fick kattägarna svara på till vem de vände sig i första hand för att få information om foder till sin katt (figur 5). Frågan förtydligades med att

de skulle svara utifrån vem de vände sig till för att få information vid exempelvis foderbyte eller vid frågor om vad just deras katt bör äta. Här svarade en övervägande del, 35 % att de i första hand vände sig till veterinär eller annan djurhälsopersonal. Näst vanligast var det att kattägare vände sig till djuraffär, vilket 18 % kattägare uppgav att de gjorde. Därefter uppgav 13 % att de vände sig till vetenskapliga studier och artiklar, och 10 % att de vände sig till sociala medier. De kattägare som inte vände sig till något av de angivna alternativen, 13 %, valde ”inget av ovanstående”.

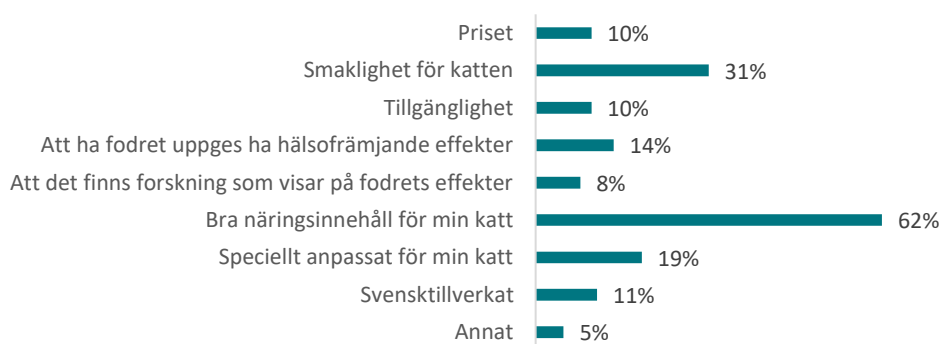
Figur 5. Fråga 10. Andelen (%) svar på frågan var kattägarna vänder sig i första hand för att få information om foder (n = 669).

På fråga elva fick kattägarna svara på vad som påverkat dem att välja fodret som deras katt åt just nu (figur 6). Här kunde de välja flera alternativ som stämde in på dem. På denna fråga svarade en tredjedel att de fått råd från veterinär eller annan djurhälsopersonal om påverkat deras val av foder. Att råd från personal i djuraffär påverkat deras val uppgav 17 % av kattägarna. Vidare uppgav 12 % att de blivit påverkade i sitt val av foder efter råd från sociala medier och en tiondel att råd från uppfödare påverkat deras val. Det vanligaste alternativet som kattägarna valde var ”inget av ovanstående”, vilket 37 % valde.

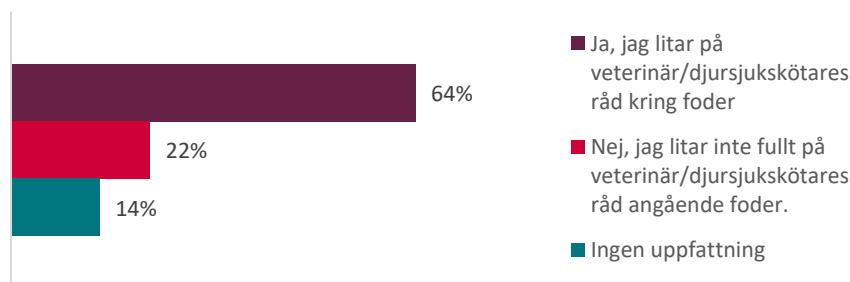
Figur 6. Fråga elva. Andel (%) av svar på frågan om vad som påverkade kattägarna att välja fodret som deras katt äter just nu. Kattägarna kunde här välja flera alternativ.

I fråga tolv fick kattägarna svara på vad de tyckte var viktigast när de köper foder (figur 7). Kattägarna kunde i denna fråga välja maximalt två alternativ. Den största delen av kattägarna, 62 %, tyckte att ett bra näringsinnehåll för deras katt var viktigast. Att fodret var smakligt för katten uppgav 31 % av kattägarna var viktigt när de köper foder. Efter det var det vanligaste alternativet att fodret var speciellt anpassat för deras katt, vilket 19 % tyckte var viktigast. Frågan hade även alternativen ”utseende på förpackning” och ”utseende på fodret”. Dessa alternativ uteslöts då ingen kattägare valde dessa. Kattägarna kunde även välja alternativet ”annat” och uppgav ett fritextsvar med vad de tyckte var viktigast när de köper foder till sin katt.

Figur 7. Fråga tolv. Andel (%) vad som uppgavs vara viktigast för kattägarna när de köper foder. Kattägare kunde här välja max två alternativ.

Som avslutande fråga fick kattägarna svara på om de har förtroende för veterinär och djursjukskötares förmåga att ge råd angående foder (figur 8). Här förtydligades frågan med tillägget att frågan syftade på råd kring foder till deras friska katt. En övervägande andel av kattägarna uppgav att de litar på veterinär och djursjukskötares råd kring foder (64 %). En femtedel svarade att de inte litar fullt ut på djurhälsopersonalens förmåga att ge råd kring foder och 14 % uppgav att de inte hade någon uppfattning.

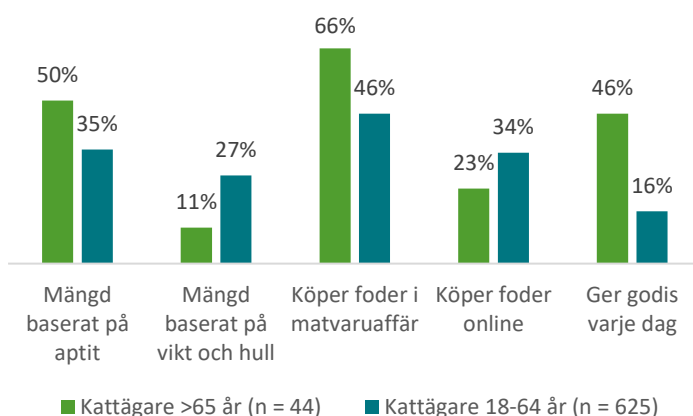

Figur 8. Fråga 13. Andel (%) svar på frågan om kattägarna känner förtroende för djurhälsopersonalens förmåga att ge råd kring foder.

3.2.3. Nedbrytningar för jämförelser mellan olika kategorier

Ålder

Inga större skillnader kunde ses mellan kategorierna 18–64 år. Den kategori som stod ut från de andra var ålderskategori >65 år (figur 9). Hälften av kattägare >65 år uppgav att de baserar mängden foder de ger sina katter på aptit, i jämförelse med resterade ålderskategorier, där 35 % uppgav detta. Att basera mängden foder på vikt och hull var mindre vanligt bland kattägare >65 år än de övriga ålderskategorierna. Ålderskategori >65 år köpte sitt foder i större utsträckning i matvaruaffär och i mindre utsträckning online. De gav även godis varje dag i större utsträckning i jämförelse med de övriga ålderskategorierna. Inga större skillnader kunde ses gällande BCS, men dessa kattägare tenderade ändå att i något högre utsträckning placera sina katter i det överviktiga spannet av skalan.

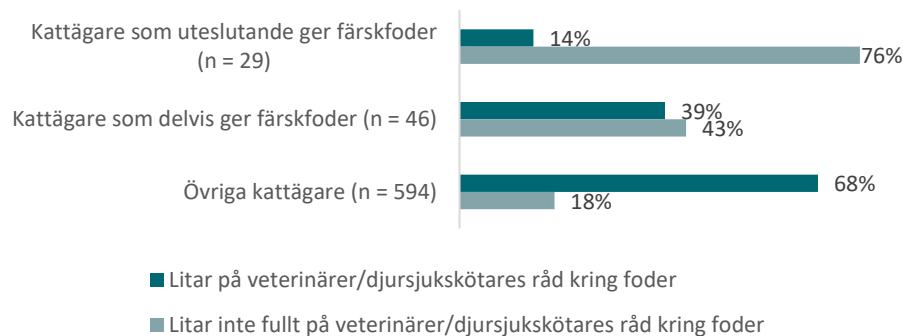

Figur 9. Diagrammet visar skillnader i utfodring mellan ålderskategori >65 år i jämförelse med det resterande urvalet.

Kattägare som ger färskfoder

Bland de kattägare som helt eller delvis utfodrade sin katt med färskfoder var förtroendet för veterinär/djurhälsopersonals förmåga att ge råd kring foder betydligt lägre än hos det totala urvalet (figur 10). Båda dessa grupper av kattägare uppgav även i högre utsträckning att de vände sig till vetenskapliga studier/vetenskapliga artiklar för att få information kring foder än övriga kattägare. Bland de som uteslutande gav färskfoder uppgav 55 % att de i första hand vänder sig till vetenskapliga artiklar och vetenskapliga studier för att få information om foder.

Fjorton procent svarade att de i första hand vänder sig till sociala medier. Samma tendens gick att se bland de 46 kattägare som delvis utfodrade med färskfoder, 28 % vände sig i första hand till vetenskapliga studier/vetenskapliga artiklar och 20 % till sociala medier. I det totala urvalet var det i stället veterinär eller annan djurhälsopersonal som var främsta källan till information (se figur 6).

Figur 10. Förtroende för djurhälsopersonals förmåga att ge rådgivning om foder bland kattägare som utfodrar med färskfoder i jämförelse med övriga kattägare.

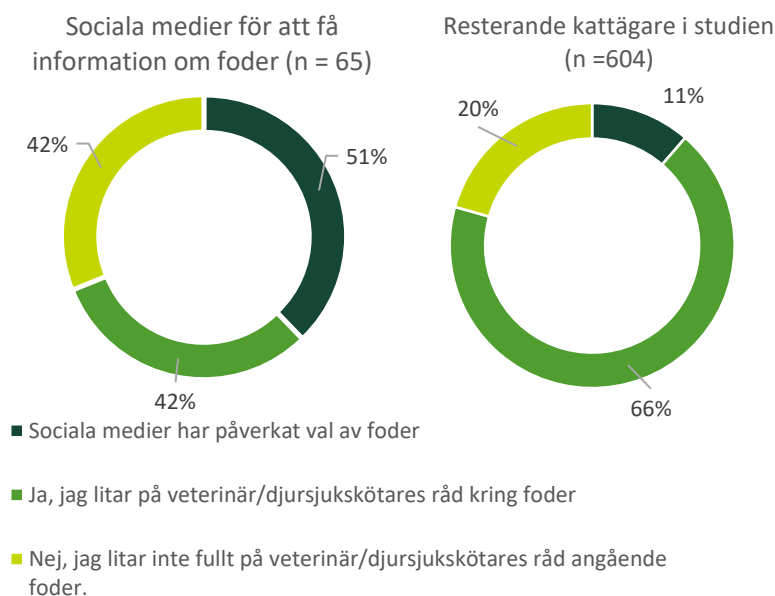
Överviktiga katters utfodring

Bland de kattägare som uppskattade att deras katt hade en hullpoäng mellan 7–9 (n = 91), vilket är vad som räknas som övervikt och fetma enligt hullbedömningsskalan, fanns vissa skillnader i utfodring i jämförelse med resterande kattägare. Dessa katter var i något högre utsträckning utekatter (47 % i jämförelse med 33 % bland övriga katter). Vad gäller vilken fodertyp katterna främst utfodrades med gick det inte att se några större skillnader. De gav i lite högre utsträckning torrfoder (29 % i jämförelse med 24 %) och veterinärfoder (16 % i jämförelse med 9 %).

På frågan om vad kattägarna baserar mängden foder på fanns några skillnader hos kattägare med överviktiga katter. I denna grupp var det mindre vanligt att basera fodermängden på hull och vikt, vilket endast 14 % uppgav att de gjorde. Bland övriga kattägare var det 28 % som valde detta alternativ. En annan skillnad var att överviktiga katters fodermängd oftare baserades på rekommendationer från veterinär eller annan djurhälsopersonal. Bland kattägarna till överviktiga katter uppgav 21 % att de gjorde detta, kontra 7 % av övriga kattägare. På frågan om hur ofta godis ges till katten var det 89 kattägare med överviktiga katter som svarade. Dessa gav i högre grad sina katter godis varje dag, vilket en fjärdedel svarade att de gjorde. Bland övriga kattägare var det 18 % som svarade detta. Det var även något fler kattägare med överviktiga katter som svarade att de aldrig ger sina katter godis, 22 % kontra 14 %.

Kattägare som främst vänder sig till sociala medier

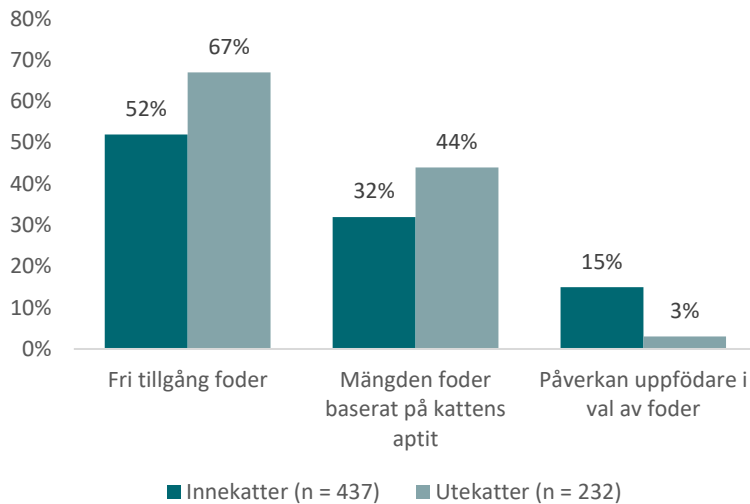
Gruppen kattägare som uppgav att de i första hand vänder sig till sociala medier för att få information om foder, vilket var 10% av det totala urvalet, skiljer sig åt vad gäller huruvida sociala medier har påverkat deras val av foder (51% vs. 11% för gruppen som vänder sig främst till sociala medier och resterande kattägare, respektive). De skiljde sig även åt på frågan om huruvida de litar på veterinär och djursjukskötares råd kring foder, där 42% litar på och 42% inte litar på veterinär och djursjukskötare. Detta kan jämföras med motsvarande 66% som litar på och 20% som inte litar på veterinär och djursjukskötare bland det resterande urvalet av kattägare.

Figur 11. Jämförelse mellan kattägare som i första hand vänder sig till sociala medier för att få information om foder (n = 65), vänster diagram. Resterande kattägare (n=604), höger diagram.

Utekatter och innekatter

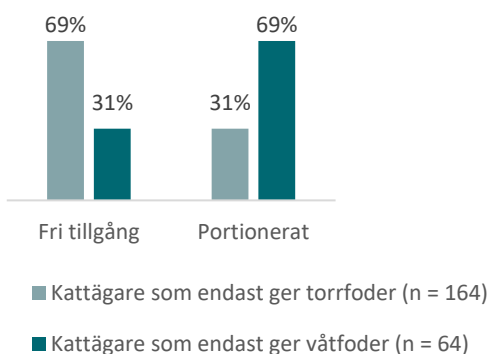
Mellan kattägare som hade utekatter (n = 232) fanns vissa skillnader mot de kattägare som hade innekatter (n = 437) (figur 12). Utekatter fick i något större utsträckning fri tillgång på foder, vilket 67 % av utekatterna fick, kontra 52 % bland innekatter. Utekatters fodermängd baserades i något större utsträckning på kattens aptit. Där svarade 44 % av kattägare till utekatter att de baserade mängden på detta i jämförelse med 32 % av kattägare till innekatter som valde det alternativet. Kattägare till innekatter uppgav i större utsträckning att råd från uppfödare påverkat deras val av foder, där 15 % valde det alternativet i jämförelse med 3 % av kattägare till utekatter.

Figur 12. Skillnader (%) mellan kattägarnas svar om tilldelning av foder och vad det baseras på samt påverkan i val av foder bland kattägare som ägde en utekatt eller en innekatt.

Utfodring – torrfoder kontra våtfoder

Vid jämförelse av kattägare som endast ger torrfoder kontra kattägare som endast ger våtfoder sågs en stor skillnad i svar på fråga fem som handlade om hur ofta katten blev utfodrad (figur 13). Katter som blev utfodrade med endast torrfoder hade i högre utsträckning fri tillgång på foder, vilket 69% av 164 kattägarna svarade. De katter som blev utfodrade med endast våtfoder fick i högre utsträckning maten portionerat, vilket 69 % av 64 kattägare svarade.

Figur 13. Andelen (%) som utfodrar med fri tillgång kontra portionerat bland kattägare som ger endast torrfoder respektive endast våtfoder.

4. Diskussion

4.1. Metoddiskussion

Utbudet av litteratur som undersöker hur katter utfodras i svenska hem är ytterst begränsat. Till detta arbete har nästan uteslutande litteratur från andra länder använts. Detta gör att det är svårt att dra några säkra slutsatser kring hur utfodringen i Sverige har förändrats över tid och att se vilka trender som uppstått, även om det går att anta att det finns likheter med andra länder. I några av artiklarna som användes till detta arbete var urvalet som slutsatserna baserades på väldigt litet, speciellt när det kom till katter som utfodrades med färskfoder. De tendenser som kunde ses i dessa artiklar var dock väldigt lika de som gick att se i detta arbete. Artiklarna som valdes var i så hög utsträckning som möjligt referentgranskade. Eftersom utbudet av litteratur dock är begränsat inkluderades även två artiklar utan referentgranskning i arbetet. Resultatet i dessa två jämfördes och vägdes mot andra granskade artiklar.

Enkätundersökning beskrivs som den primära metoden för deskriptiva studier (Williamson & Johanson 2017). Enkäter i stort förlitar sig på att respondenten lämnar svar som är baserade på verkligheten. Detta påverkar huruvida resultatet speglar målpopulationen (Van de Mortel 2008). Det beskrivs som ett problem att respondenter lämnar svar som ger en mer gynnsam bild av sig själva (Johnson & Fendrich 2005). Även detta kan kanske påverka resultatet om respondenterna svarar utifrån vad de tror ger en bättre bild av dem som kattägare, ett fenomen som kallas för *social-desirability bias*, eller social önskvärdhet. Denna form av bias uppstår främst i frågor som kan uppfattas som känsliga (King & Bruner 2000). I detta arbete har en potentiellt känslig fråga identifierats och det är frågan där kattägarna ombetts att hullbedöma sin katt. På denna fråga kan det tänkas att kattägarna har svarat på ett sätt som ger en mer gynnsam bild av dem.

I Facebookgrupperna som enkätundersökningen publicerades i fanns möjligheten för kattägarna att skriva kommentarer under inlägget. Här framgick det att vissa av enkätfrågorna feltolkades av några kattägare. En del missade informationen om att ifall kattägarna hade flera katter skulle enkäten besvaras utifrån den katt vars namn började närmast bokstaven "A", vilket gjorde att några tyckte att enkäten var svår att besvara. Denna information borde ha gjorts ännu

tydligare. Kanske borde instruktionen även varit enklare, exempelvis att kattägarna skulle svara utifrån den katt de senaste införskaffade.

I fråga två skulle kattägarna svara på vilken typ av foder deras katt åt. Här fanns alternativet ”flera olika typer av foder”. De som valde det fick i fråga tre specificera andelen av de olika fodersorterna. Några kattägare missade dock att det alternativet fanns, vilket kan ha orsakat ett bortfall om de ansåg att enkäten därmed inte gick att besvara. Även om informationen om att det fanns ett alternativ för flera olika fodersorter även stod med i själva frågan kunde informationen gjorts ännu tydligare, exempelvis genom att göra den i fet stil. Några av de kattägare som använde sig av funktionen att skriva svar med fri text på fråga fyra skrev bara märket på fodret, utan att specificera om det var våt- eller torrfoder. Dessa kunde således inte räknas med i resultatet till denna fråga, då det omöjligen gick att veta om de gav foder i torr eller våt form. Detta kan ha berott på att kattägarna i fråga ej hade kunskap om de olika klassificeringarna av foder som använts i detta arbete. En tydligare genomgång av olika fodertyper kunde därför ha inkluderats, alternativt en färdig lista med märken och fodertyper som de kunnat välja mellan.

I fråga fyra ombads kattägarna hullbedöma sin katt. Frågan efterföljdes av en uppmaning om att det kan kräva att man känner på sin katt för att göra en rättvis uppskattning. Huruvida detta efterlevdes går inte att veta, men i kommentarerna i Facebookgrupperna gick det att utläsa att några kattägare tyckte att det var svårt att genomföra en hullbedömning. Det kan delvis ha lett till ett bortfall, men även att hullbedömningen blev inkorrekt. Att låta djurägare själva göra en hullbedömning medför även andra potentiella felkällor. Enligt en studie av Becker et al. (2012) har kattägare till överviktiga katter, med en BCS mellan sex och sju, en tendens att underskatta sin katts hull. Troligen är andelen överviktiga katter i detta arbete alltså högre än vad som redovisas och resultat angående eventuella samband mellan övervikt och en viss utfodringsregim ska därför tolkas med viss försiktighet.

På fråga tio fick kattägarna svara på vem de främst vänder sig till för att få information om foder. Ett av alternativen var ”vetenskapliga artiklar/studier”. Detta alternativ hade kunnat förtydligas då det troligen är många som inte vet vad definitionen av en vetenskaplig artikel eller studie är, eller betydelsen av att dessa är vetenskapligt granskade. Det går alltså inte att veta om de som valt detta alternativ faktiskt vänder sig till vetenskapligt granskade artiklar för att få sin information om foder, eller om de vänder sig till källor som inte har samma vetenskapliga betydelse.

I en av frågeställningarna om vad som påverkat kattägaren att välja det foder de utfodrar med just nu blir resultatet påverkat genom att den största andelen av kattägarna här har valt alternativet ”inget av ovanstående” (37 %). Det hade därför varit fördelaktigt om denna fråga haft alternativet att skriva svar med fri text för att få in mer information om vad som påverkat kattägarna att välja det foder som deras

katt åt just nu. Utan vidare information blir resultatet kring denna fråga svårt att dra slutsatser kring.

På fråga tolv fick kattägarna uppge vad som de ansåg vara viktigt för dem vid köp av ett foder. Här fanns möjligheten för kattägarna att skriva fritextsvar och flera av de som gjorde det uppgav att foderegenskapen ”spannmålsfritt” var viktigt för dem. Spannmålsfritt är ett alternativ som därför borde ha inkluderats, då det är något som verkar efterfrågas av allt fler kattägare. Troligen hade fler valt det alternativet om det hade inkluderats i enkäten.

Urvalets representativitet för hela populationen går att diskutera. Att sprida enkäten till medlemmar i Facebookgrupper inriktade på kattägare avgränsar urvalet till personer som har ett aktivt intresse av katt. Enkäten skulle kanske ha fått ett annorlunda resultat om den i högre grad även nått ut till kattägare som inte väljer att vara med i särskilda grupper för kattägare. Vidare så utesluts kattägare som inte har tillgång till dator och/eller inte är medlemmar på Facebook, vilket kan ha gjort att arbetet har missat en stor del av de äldre kattägarna. I och med att enkäten publicerades och spreds via Facebook har någon svarsfrekvens inte kunnat samlas in, då det inte går att veta hur många som egentligen nåtts av enkäten. Detta gör att resultatet behöver tolkas med viss försiktighet då parametrar som bortfall inte har kunnat beräknas.

Enkäten har besvarats till absolut störst del av kvinnor, vilket inte kan antas vara representativt för kattägarpopulationen i stort. Huruvida det föreligger några könsskillnader i hur kattägare utfodrar sina djur går alltså inte att svara på i detta arbete. Om enkäten hade distribuerats på annat sätt kanske fler män hade nåtts av den och valt att svara.

Enkätundersökningsprogrammet som har använts möjliggör att en IP-adress endast kan svara en gång på enkäten. Möjligheten finns naturligtvis att samma person har valt att svara på enkäten flera gånger med olika enheter och att det på så vis har kunnat påverka resultatet, vilket är något som går att förhindra i större utsträckning om exempelvis telefonintervju eller postade enkäter används som datainsamlingsmetod. Med tanke på att enkätens resultat verkar överensstämma ganska väl med tidigare studier som gjorts i ämnet bedöms dock risken att resultatet skulle ha påverkats av detta som låg.

4.2. Resultatdiskussion

Att utfodra sina katter med en kombination av våtfoder och torrfoder är vanligast bland kattägare i Sverige, enligt det här arbetet. Detta styrks med att liknande resultat hittas i de granskade artiklarna (Toribio et al. 2009; Becker et al. 2012; Öhlund et al. 2017; Dodd et al. 2020). Resultatet visade att det är vanligast att

svenska katter får fri tillgång på foder. Denna trend har även Laflamme et al. (2008) och Aptekmann et al. (2013) sett. Det var vanligare att katter som uteslutande fick torrfoder hade fri tillgång, medan kattägare som endast gav våtfoder gav mat i portioner. Liknande resultat fann Delgade et al. (2020). Av kattägarna som deltog i enkätundersökningen så var det 17 % som i olika utsträckning gav sin katt veterinärfoder. Fler än hälften (56 %) av dessa katter blev utfodrade med enbart veterinärfoder. Detta skiljer sig något från en tidigare studie av Dodd et al. (2020) där endast 21 % av de katter som fick veterinärfoder fick detta uteslutande. För att framgångsrikt hantera sjukdomar som påverkas av kosten krävs en strikt hållning till vad katten äter. Att ge andra foder i kombination med veterinärfoder kan därför vara kontraproduktivt i hänsyn till effekten av det veterinära fodret. Det här är ett område som kattägare möjligen behöver mer information kring (Dodd et al. 2020). I kommentarsfältet under inlägget där enkäten distribuerades dök det upp frågor om vad som räknades som veterinärfoder. Detta kan ha påverkat resultatet om detta svarsalternativ valdes felaktigt. Vissa kattägare räknade foder från en viss producent som veterinärfoder trots att det i enkäten förklarades att det som syftades var foder för specifikt sjukdomstillstånd (se bilaga 1, fråga två).

Att utekatter i denna enkätstudie i högre utsträckning hade fri tillgång på foder kan tänkas bero på att det är svårt att hålla fasta utfodringstider om en katt har tillgång till utevistelse. Ägare till innekatter uppgav i högre utsträckning att de fick sina foderråd från sin uppfödare. Att detta förhållande existerar kan förklaras med att innekatter oftare är raskatter och att det därför finns en engagerad uppfödare på ett annat sätt än hos huskatter.

En övervägande del av kattägarna i detta arbete gav sin katt godis. Liknande resultat fann Aptekmann et al. (2013), Becker et al. (2012) och Dodd et al. (2020). Bland de kattägare som svarat på denna enkät var det vanligast att de gav sin katt godis någon gång i veckan. Ingen av de tidigare studierna granskade för detta arbete har undersökt hur ofta kattägare ger sin katt godis.

I denna enkätundersökning var det vanligast att kattägarna köpte sitt foder i matvaruaffär, tätt följt av djuraffär. Att inhandlingen av kattfoder i första hand sker i matvaruaffär stämmer väl överens med en enkätstudie gjord av Surie (2014). Där var dock djuraffären den plats som var näst vanligast att inhandla foder. Detta resultat är även relativt väl överensstämmande med svaren i enkätstudien av Dodd et al. (2020). Där var det djuraffärer som var djurägarnas främsta val, och därefter matvaruaffärer. Detta arbete fann, på samma sätt som Dodd et al. (2020), att ungefär en tredjedel av djurägarna uppgav att de inhandlade sitt foder över internet. Enligt Dodd et al. (2020) är detta en siffra som har ökat. Eftersom utbudet av svenska studier i detta ämne är begränsat har ingen jämförande siffra kunnat hittats, men eftersom e-handel generellt är något som ökar bland konsumenter (Svensk dagligvaruhandel 2021) kan förhållandet antas vara likartat. Troligen har

pandemisituationen, som var rådande under detta arbetes tillkomst, haft en inverkan på denna ökning.

Enkäten undersökte även var kattägare främst vände sig för information om foder och vilka faktorer som var viktigast vid val av foder. Enligt detta arbete är det vanligast att kattägare i Sverige i första hand vänder sig till veterinär och annan djurhälsopersonal vid exempelvis foderbyte eller för information om vad just deras katt bör äta. Sekundärt vänder sig kattägare i Sverige till djuraffärer för denna information. Liknande resultat har setts i tidigare studier vilket stärker resultatet i denna enkätundersökning (Laflamme et al. 2008; Aptekmann et al. 2013; Kamleh et al. 2020). En tiondel av kattägarna i den här undersökningen uppgav att de främst vände sig till sociala medier för information om foder. Denna siffra kan beaktas med en försiktighet då den kan ha påverkats av *social-desirability bias*, det vill säga att kattägare svarat utifrån vad de tror ger en bättre bild av dom som kattägare (King & Bruner 2000). I studien gjord av Surie (2014) rankades internet som den näst främsta källan till information om foder. I denna enkätundersökning fanns inte internet med som alternativ för informationskälla och det bör beaktas om resultatet sett annorlunda ut om detta alternativ funnits med.

En tredjedel av kattägarna i detta arbete uppgav även att veterinär och djurhälsopersonal påverkat valet av foder som deras katt äter just nu. Även detta resultat går i samma riktning som tidigare studier (Laflamme et al. 2008; Aptekmann et al. 2013; Kamleh et al. 2020). Att den största andelen av kattägarna valde alternativet ”inget av ovanstående” på denna fråga gör det svårt att dra några konkreta slutsatser kring detta. Ytterligare information behövs för att undersöka detta närmre. Att fodret som kattägaren utfodrar med har ett bra näringsinnehåll för deras katt lyftes fram som den viktigaste aspekten vid val av foder och att fodret har en hög smaklighet för katten var den näst viktigaste aspekten enligt den här undersökningen. En enkätundersökning gjord i Nya Zeeland av Surie (2014) visar att det även där är näringsinnehåll och smaklighet för djuret som är de viktigaste faktorerna för djurägare när de väljer foder. De faktorer som ansågs vara minst viktiga vid val av foder i denna undersökning var utseende på foder och utseende på förpackning.

Att kattägare ser näringsinnehåll i foder som en viktig faktor kan ses som positivt, dock visar en studie av Schleicher et al. (2019) att djurägare kan ha fel uppfattning i sin bedömning om vad som är ett bra foder. Vidare visar den studien att djurägare kan missuppfatta näringsinnehållet i foder och/eller falla för marknadsföringsstrategier. Undersökningen som gjordes för detta arbete visade att fjorton procent av kattägarna i detta arbete valde att en viktig faktor vid val av foder var att fodret uppges ha hälsofrämjande effekter, exempelvis att de främjar tandhälsan eller ger blank päls. I detta arbete ifrågasätts inte varför just dessa aspekter är viktiga för kattägaren vid val av foder men detta skulle vara en intressant

frågeställning i senare studier. Det skulle vidare vara intressant att ta reda på om fodertillverkarses marknadsföring kan påverka kattägare i sitt val av foder.

Detta arbete visar att kattägare i Sverige främst baserar mängden foder deras katt får på katten aptit och att det var näst vanligast att kattägare baserade mängden foder utifrån kattens vikt och hull (26 %). Detta resultat skiljer sig från en tidigare studie gjord i USA och Kanada av Kamleh et al. (2020) där det vanligaste var att djurägarna baserade fodermängden utifrån hull och justerade givan därefter (65 %). Den litteratur som ingick i detta arbete har inte undersökt betydelsen av kattens aptit för mängden foder som de får. Fler än hälften av kattägarna i detta arbete uppgav att de gav fri tillgång på foder. Detta är intressant eftersom tidigare studier har visat på att katter som får fri tillgång på foder har en högre prevalens av övervikt (Russell et al. 2000; Harper et al. 2001; Kienzle & Bergler 2006). Dock fick Courcier et al. (2009) ett annat resultat. De fann i stället att katter som utfodrades två till tre gånger per dag hade högre prevalens av övervikt än de som fick fri tillgång.

Med tanke på att resultatet på frågan om hullbedömning visar att endast tretton procent av kattägarna i detta arbete placerade sin katt på en BCS 7–9, så är resultatet från en tidigare svensk studie intressant. Palmgren (2016) undersökte 1076 katter som besökte en klinik under en period och 44 % av dessa klassades som överviktiga. Samma studie räknade dock BCS 6–9 som överviktiga vilket inte är enligt med detta arbetets tolkning, där BCS 7–9 räknas som övervikt. Som tidigare nämnts bör slutsatser kring hur överviktiga katter utfodras iaktas med viss försiktighet. Detta eftersom kattägarna själva har fått uppskatta sina djurs hull i denna enkätundersökning, vilket kan ha lett till att resultatet är missvisande då ägare till överviktiga katter har en tendens att underskatta sin katts hull (Becker et al. 2012). Kattägare till överviktiga katter uppgav i högre utsträckning att de baserade mängden foder som deras katt fick på råd från djurhälsopersonal. En anledning till det kan vara att djurhälsopersonal har gett dem råd kring hur de ska få katten att gå ner i vikt, men att de ännu inte nått målet. De uppgav också i mindre utsträckning att de baserade mängden foder på kattens vikt och hull. Huruvida dessa kattägare utfodrar sin katt med för mycket mat är något som inte har undersökts i detta arbete, men då dessa djurägare tar mindre hänsyn till kattens vikt vid utfodring kan det tänkas att de blir överutfodrade. Några andra större tydliga skillnader kring överviktiga katters utfodring kontra normalviktiga kunde inte ses i detta arbete. I framtida arbeten skulle det vara intressant att titta på vilken roll den praktiska utfodringen spelar hos överviktiga katter i Sverige. Det hade varit intressant att genomföra detta arbete som en intervjustudie där kattens hull kan kontrolleras i verkligheten av utbildad personal och att ställa det i jämförelse med vilken typ av foder och i vilken mängd katten får.

I denna enkätundersökning kunde, som nämnts i resultatdelen, inga stora skillnader ses mellan de flesta åldersgrupperna. Den grupp som stack ut var kattägare äldre än 65 år. Dessa tenderade att i högre utsträckning basera

fodermängden på aptit, snarare än vikt och hull. De gav i högre utsträckning sina katter godis dagligen. Någon större avvikelse gällande dessa kattägares hullbedömning av katterna kunde dock inte ses, men dessa kattägare tenderade att bedöma sina katter som överviktiga i något högre utsträckning än övriga kattägare. Att ge en överdriven mängd godis kan bidra till övervikt och göra en i övrigt adekvat utfodring obalanserad (Freeman et al. 2011). Det är därför viktigt att djurhälsopersonal även inkluderar godis, både köpt och godis i form av matrester, vid sina samtal om foder. Kattägarna äldre än 65 år uppgav också att de i mindre utsträckning handlar sitt foder via internet, vilket inte är förvånande då äldre generellt gör mindre del av sina inköp online i jämförelse med den yngre befolkningen (SCB 2020).

Resultatet i detta arbete visar att 11 % av de 669 kattägarna utfodrar med färskfoder i någon utsträckning. Tidigare undersökningar har visat att intresset för utfodring med färskfoder ökat de senaste åren (Dodd et al. 2020). Eftersom det inte finns tidigare undersökningar gjorda i Sverige är det svårt att veta om samma utveckling sker bland svenska kattägare. En intressant iakttagelse i detta arbete var att kattägare som helt eller delvis utfodrar med färskfoder litar mindre på djurhälsopersonals förmåga att ge råd kring foder. Detta är något som även har kunnat ses i andra studier som studerats för detta arbete (Michel et al. 2008). Dessa djurägares primära källa för information om foder var sociala medier och vetenskapliga artiklar/studier, medan övriga kattägares främsta källa för information var veterinär eller annan djurhälsopersonal. Med tanke på att studien av Dodd et al. (2020) visar att färskfoder blir alltmer populärt bland kattägare påvisar detta en utmaning för djurhälsopersonal. Med tanke på att dessa ägare föredrar att vända sig till sociala medier för att få sin information behöver djurhälsopersonal försöka att rikta dem till mer trovärdiga och opartiska källor, då informationen i sociala medier kan vara vinklad och inte har något krav på sig att vara vetenskapligt belagd. En teori för misstron som dessa kattägare uppger är att djurhälsopersonal kan dra sig för att rekommendera färskfoder då det kan ha negativa hälsoeffekter och det finns inte några tydliga vetenskapliga belegg för nutritions- och hälsofördelar. I en studie av Runesvärd et al. som publicerades år 2020 analyserades avföringsprov från hundar som utfodrades med färskfoder. I hälften av de 25 prover som analyserades hittades ESBL E. coli. Campylobakter hittades i tolv prov och Salmonella i ett. Detta jämfördes med en lika stor grupp hundar som utfodrades med torrfoder. I denna grupp hittades ESBL E. coli i ett prov och Campylobakter i fyra. Ingen Salmonella påvisades. Resultatet visar att hundar som äter färskfoder riskerar att sprida sjukdomsframkallande bakterier med sin avföring, vilket kan utgöra en potentiell hälsofara inte bara för dem själva, utan även för deras omgivning. Någon liknande studie för katter som äter färskfoder har inte hittats, men förhållandet kan antas vara likartat. Samtidigt marknadsförs färskfoder ofta med påståenden om dess hälsofrämjande effekter, vilket kan orsaka

ett kommunikationsgap mellan djurhälsopersonal och djurägare. Om dessa kattägare inte litar på djurhälsopersonals råd kring nutrition går det att anta att deras efterlevnad av nutritionsråd som ges på klinik är låg. Djurhälsopersonal behöver därför effektiva sätt att kommunicera kring dessa frågor och tillgång till trovärdiga källor att presentera för kattägarna. I detta arbete har anledningarna till att dessa kattägare i mindre utsträckning litar på djurhälsopersonals förmåga kring att ge råd kring nutrition inte kunnat undersökas. Mer djupgående studier kring varför detta förhållande existerar och hur djurhälsopersonal kan kommunicera för att öka förtroendet behövs. Bland övriga djurägare var förtroendet för djurhälsopersonals förmåga att ge råd kring foder stort, vilket även kunde ses i studien av Kamleh et al. (2020).

4.3. Konklusion

Eftersom utbudet av tidigare svenska studier inom detta område är begränsat är det svårt att sätta resultatet i ett större sammanhang. Detta arbete bidrar med information till de fodertrender som finns och visar på vikten av att djurhälsopersonal kontinuerligt för samtal om utfodring samt utbildar djurägare kring detta. Kattägare väljer främst konventionella torr- och våtfoder. Det vanligaste är att låta katten ha fri tillgång till mat. De flesta kattägare ger sin katt godis några gånger i veckan utöver den dagliga foderivan. Generellt uppger svenska kattägare ett högt förtroende för djurhälsopersonals förmåga att ge råd kring foder. De som utfodrar med färskfoder litar mindre på djurhälsopersonal i dessa frågor. Varför detta förhållande existerar har inte detta arbete kunnat klarlägga och ytterligare studier behövs för att kunna förklara sambandet. Med anledning av detta behöver djurhälsopersonal vara medvetna om de potentiella riskerna och fördelarna som finns med att utfodra med färskfoder och hitta framgångsrika sätt att kommunicera det till djurägarna.

I detta arbete kunde inte några starka samband ses mellan övervikt och den praktiska utfodringen. Eftersom kattägarna själva fick hullbedöma sina katter ska resultatet tolkas med viss försiktighet, och troligen var prevalensen av överviktiga katter högre än vad som faktiskt går att se i resultatet.

För att vidare undersöka hur trender i utfodring av svenska katter utvecklar sig skulle en liknande studie behöva utföras framöver.

Referenser

- Aptekmann, K.P., Mendes-Junior, A.F., Suhett, W.G. & Guberman, U.C. (2013). Manejo nutricional de cães e gatos domiciliados no estado do Espírito Santo - Brasil. *Arquivo Brasileiro de Medicina Veterinária e Zootecnia*, 65 (2), 455–459. <https://doi.org/10.1590/S0102-09352013000200022>
- Becker, N., Dillitzer, N., Sauter-Louis, C. & Kienzle, E. (2012). Fütterung von Hunden und Katzen in Deutschland. *Tierärztliche Praxis Ausgabe K: Kleintiere / Heimtiere*, 40 (06), 391–397. <https://doi.org/10.1055/S-0038-1623670>
- Courcier, E.A., Mellor, D.J., Pendlebury, E., Evans, C. & Yam, P.S. (2012). An investigation into the epidemiology of feline obesity in Great Britain: results of a cross-sectional study of 47 companion animal practises. *The Veterinary Record*, 171 (22), 560. <https://doi.org/10.1136/vr.100953>
- Delgado, M., Bain, M.J. & Buffington, C.T. (2020). A survey of feeding practices and use of food puzzles in owners of domestic cats. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 22 (2), 193–198. <https://doi.org/10.1177/1098612X19838080>
- Dodd, S., Cave, N., Abood, S., Shoveller, A., Adolphe, J. & Verbrugghe, A. (2020). An observational study of pet feeding practices and how these have changed between 2008 and 2018. *Veterinary Record*, 186, vetrec–2019. <https://doi.org/10.1136/vr.105828>
- Freeman, L., Becvarova, I., Cave, N., MacKay, C., Nguyen, P., Rama, B., Takashima, G., Tiffin, R., Tsjimoto, H. & van Beukelen, P. (2011). WSAVA Nutritional Assessment Guidelines. *Journal of Small Animal Practice*, 52 (7), 385–396. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.2011.01079.x>
- Harper, E.J., Stack, D.M., Watson, T.D.G. & Moxham, G. (2001). Effects of feeding regimens on bodyweight, composition and condition score in cats following ovariohysterectomy. *Journal of Small Animal Practice*, 42 (9), 433–438. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.2001.tb02496.x>
- Johnson, T. & Fendrich, M. (2005). Modeling sources of self-report bias in a survey of drug use epidemiology. *Annals of Epidemiology*, 15 (5), 381–389. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2004.09.004>
- Kamleh, M., Khosa, D.K., Verbrugghe, A., Dewey, C.E. & Stone, E. (2020). A cross-sectional study of pet owners' attitudes and intentions towards nutritional guidance received from veterinarians. *Veterinary Record*, 187 (12), e123–e123. <https://doi.org/10.1136/vr.105604>
- Kienzle, E. & Bergler, R. (2006). Human-Animal Relationship of Owners of Normal and Overweight Cats. *The Journal of Nutrition*, 136 (7), 1947S–1950S. <https://doi.org/10.1093/jn/136.7.1947S>
- King, M.F. & Bruner, G.C. (2000). Social desirability bias: A neglected aspect of validity testing. *Psychology & Marketing*, 17 (2), 79–103. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6793\(200002\)17:2<79::AID-MAR2>3.0.CO;2-0](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6793(200002)17:2<79::AID-MAR2>3.0.CO;2-0)

- Laflamme, D.P., Abood, S.K., Fascetti, A.J., Fleeman, L.M., Freeman, L.M., Michel, K.E., Bauer, C., Kemp, B.L.E., Doren, J.R.V. & Willoughby, K.N. (2008). Pet feeding practices of dog and cat owners in the United States and Australia. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 232 (5), 687–694. <https://doi.org/10.2460/javma.232.5.687>
- Michel, K.E., Willoughby, K.N., Abood, S.K., Fascetti, A.J., Fleeman, L.M., Freeman, L.M., Laflamme, D.P., Bauer, C., Kemp, B.L.E. & Doren, J.R.V. (2008). Attitudes of pet owners toward pet foods and feeding management of cats and dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 233 (11), 1699–1703. <https://doi.org/10.2460/javma.233.11.1699>
- Morgan, S.K., Willis, S. & Shepherd, M.L. (2017). Survey of owner motivations and veterinary input of owners feeding diets containing raw animal products. *PeerJ*, 5:e3031. <https://doi.org/10.7717/peerj.3031>
- Palmgren, M. (2016). *Övervikt hos svenska katter - prevalens och riskfaktorer*. (2016:44). Sveriges lantbruksuniversitet. Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap. Veterinärprogrammet. https://stud.epsilon.slu.se/9532/1/palmgren_m_161108.pdf [2021-04-16]
- Russell, K., Sabin, R., Holt, S., Bradley, R. & Harper, E.J. (2000). Influence of feeding regimen on body condition in the cat. *Journal of Small Animal Practice*, 41 (1), 12–18. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.2000.tb03129.x>
- Scarlett, J.M. & Donoghue, S. (1998). Associations between body condition and disease in cats. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 212 (11), 1725–1731. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/9621878/> [2021-04-16]
- Schleicher, M., Cash, S. & Freeman, L. (2019). Determinants of pet food purchasing decisions. *The Canadian veterinary journal. La revue vétérinaire canadienne*, 60, 644–650. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6515811/> [2021-04-14]
- Statistiska Centralbyrån (2020). *Sex av tio söker hälsorelaterad information på internet*. <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/befolkningens-it-anvandning/pong/statistiknyhet/befolkningens-it-anvandning-2020/> [2021-04-14]
- Surie, M.L. (2014). *An exploratory study on the pet food purchasing behaviour of New Zealand consumers*. Diss. University of Lincoln, Lincoln. <https://hdl.handle.net/10182/6407> [2021-04-16]
- Svensk Dagligvaruhandel (2020). *Stark tillväxt för dagligvaruhandeln 2020*. <https://via.tt.se/embedded/release/stark-tillvaxt-for-dagligvaruhandeln-2020?publisherId=3235444&releaseId=3292352> [2021-04-16]
- Toribio, J.-A.L.M., Norris, J.M., White, J.D., Dhand, N.K., Hamilton, S.A. & Malik, R. (2009). Demographics and husbandry of pet cats living in Sydney, Australia: results of cross-sectional survey of pet ownership. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 11 (6), 449–461. <https://doi.org/10.1016/j.jfms.2008.06.010>
- Van de Mortel, T. (2008). Faking it: Social desirability response bias in self-report research. *Australian Journal of Advanced Nursing*, vol. 25 (4) 40–48. <https://researchportal.scu.edu.au/esploro/outputs/journalArticle/Faking-it-social-desirability-response-bias-in-self-report-research/991012821838002368> [2021-04-27]
- Williamson, K. & Johanson, G. (2017). *Research Methods: Information, Systems, and Contexts*. 2nd ed. Oxford: Chandos Publishing. <https://doi.org/10.1016/C2016-0-03932-3>
- Öhlund, M., Egenvall, A., Fall, T., Hansson-Hamlin, H., Röcklinsberg, H. & Holst, B.S. (2017). Environmental Risk Factors for Diabetes Mellitus in Cats.

- Journal of Veterinary Internal Medicine*, 31 (1), 29–35.
<https://doi.org/10.1111/jvim.14618>
- Öhlund, M., Palmgren, M. & Holst, B.S. (2018). Overweight in adult cats: a cross-sectional study. *Acta Veterinaria Scandinavica*, 60 (1), 5.
<https://doi.org/10.1186/s13028-018-0359-7>

Tack

Vi vill rikta ett stort tack till alla kattägare som tagit sig tid att svara på vår enkätundersökning.

Tack även till vår handledare Magdalena Åkerfeldt och till vår studiegrupp som har kommit med konstruktiv och klok återkoppling under hela processen.

Bilaga 1

Praktisk utfodring av katt i Sverige

Den här enkäten ingår i ett examensarbete på Djursjukskötarprogrammet på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

Enkäten består av 13-15 frågor och uppskattad tidsåtgång är ungefär 10 min.

Denna enkät riktar sig till kattägare i Sverige och innehåller frågor om daglig utfodring samt informationskällor vid foderval.

Resultatet av den här enkäten kommer sammanställas och användas i ett examensarbete som kommer publiceras elektroniskt på Epsilon.se

Vid frågor, maila:

Student: Jenny Andersson, jyon0005@stud.slu.se

Student: Caroline Axelsson, geax0001@stud.slu.se

Handledare: Magdalena Åkerfeldt, magdalena.akerfeldt@slu.se

Personuppgifter behandlas konfidentiellt och information som inhämtas sparas endast tills dess att studien är sammanställd.

Enkäten är frivillig och du kan när som helst avbryta ditt deltagande. Du avbryter ditt deltagande genom att inte fullfölja enkäten, endast fullständiga enkäter kommer att ingå i statistiken.

Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan inte forskningen genomföras.

Ja, jag samtycker till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras ovan.

Nej, jag samtycker inte.

Om du vill läsa mer information om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter eller kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se

Till att börja med kommer några korta frågor om dig som svarar på enkäten.

Din ålder:

- 18-30 år
- 31-45 år
- 46-64 år
- >65 år

Kön:

- Man
- Kvinna
- Ickebinär
- Annat/Vill ej svara

Hur många katter har du ägt i ditt liv?

- Detta är min första katt
- 2-3 st
- 3-4 st
- Jag har ägt fler än 4 katter

Kattens utfodring:

Här följer frågor om din katts fodervanor.

Äger du fler än en katt så svara utifrån den individ vars namn börjar närmast bokstaven 'A'.

Fråga 1:

Är din katt främst utekatt eller innekatt?

Med utekatt menar vi att din katt har tillgång till att vistas ute fritt.

- Utekatt
- Innekatt

Fråga 2:

Vilken typ av foder äter din katt?

Svara efter hur en vanlig dag ser ut. Om din katt äter flera av nedanstående fodersorter kommer du i nästa fråga få specificera andelen.

- Flera olika typer av foder
- Köpt torrfoder
- Köpt våtfoder/blötmat (ex. Mjau på burk/tetra/påse, Whiskas på burk/i påse etc.)
- Veterinärfoder (med veterinärfoder menar vi foder för sjukdomstillstånd, exempelvis mag- och tarmproblem eller njurproblem)
- Färskfoder (köpt/kommersiellt, ex. Mush eller Vom)
- Hemlagat foder
- Ger ingen av ovanstående fodersorter. Jag ger: (fritextsvar)

Fråga 3: (endast för respondenter som i föregående fråga valt "Flera olika typer av foder", övriga skickades direkt vidare till fråga 4)

Om din katt äter flera typer av foder, hur ser fördelningen ut?

Utgå efter hur en vanlig dag sett ut de senaste 6 månaderna.

	Ger inte alls	Ger mindre än hälften	Ger hälften	Ger mer än hälften	Ger övervägande
Köpt torrfoder					
Köpt våtfoder/blötmat*					
Veterinärfoder**					
Färskfoder***					
Hemlagat foder					

*(ex. Mjau på burk/tetra/påse, Whiskas på burk/i påse etc.)

** (med veterinärfoder menar vi foder för sjukdomstillstånd, exempelvis mag- och tarmproblem eller njurproblem)

*** (köpt/kommersiellt, ex. Mush eller Vom)

BODY CONDITION SCORE KATT

- 1**
- Revben, ryggkotor, höften tydligt synliga på korthärig katt
 - Mycket smal midja sett uppifrån
 - Mycket tydligt uppdragen buklinje
 - Inget kännbart kroppsfett över revbenen
 - Tydlig muskelförlust

- 2**
- Revben tydligt synliga på korthärig katt
 - Mycket smal midja sett uppifrån
 - Tydligt uppdragen buklinje
 - Inget kännbart kroppsfett över revbenen
 - Förtust av muskelmassa

- 3**
- Revben synliga på korthärig katt
 - Tydlig midja sett uppifrån
 - Tydligt uppdragen buklinje, med mycket liten mängd buk fett

- 4**
- Revben ej synliga, men tydligt kännbara
 - Tydlig midja sett uppifrån
 - Mycket liten mängd buk fett

- 5**
- Revben ej synliga, men tydligt kännbara
 - Synlig midja sett uppifrån
 - Liten mängd buk fett
 - Lätt uppdragen buklinje

- 6**
- Revben ej synliga, men kännbara
 - Ingen tydlig midja sett uppifrån
 - Mycket lätt uppdragen buklinje

- 7**
- Revben svåra att känna under överliggande kroppsfett
 - Knappt synlig midja sett uppifrån
 - Rundad buklinje med måttliga fettdepåer

- 8**
- Revben ej kännbara under överliggande kroppsfett
 - Ingen synlig midja
 - Lätt utvidgad buk

- 9**
- Revben ej kännbara under ett tjockt lager av kroppsfett
 - Stora fettdepåer på buken
 - Tydligt utvidgad buk

Fråga 4:

Om du skulle uppskatta din katts hull, vilken bild nedan stämmer bäst överens?

För att uppskatta din katts hull kan det kräva att du studerar och känner på midja, revben och buk.

Bilderna nedan är tagna från Royal Canins "Body Condition Score" för katt.

Om du skulle uppskatta din katts hull, vilken bild stämmer bäst överens:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

Fråga 5:

Hur ofta får din katt foder?

- Fri tillgång
- 1-2 gånger per dag
- 3-4 gånger per dag
- 5 gånger eller fler per dag

Fråga 6:

På vad baseras mängden foder din katt får?

- Välj det alternativ som främst stämmer
- Vikt och hull
- Kattens aptit
- Rekommendation från veterinär eller annan djurhälsopersonal
- Rekommendation från djuraffär
- Rekommendation från vänner/familj
- Rekommendation från uppfödare
- Rekommendation från foderförpackningen
- Vet ej
- Annat, nämligen: (fritextsvar)

Fråga 7:

Får din katt godis?

Du kan välja flera alternativ

- Ja, köpt
- Ja, hemlagat
- Ja, matrester
- Nej

Fråga 8:

Om ja, hur ofta får din katt godis?

- Varje dag
- Flera gånger i veckan
- Någon gång i veckan
- Mer sällan.
- Min katt får inte godis

Fråga 9:

Var köper du kattens foder?

(Du kan välja max 2 alternativ. Om du köper foder på fler ställen välj de 2 alternativ där du främst gör dina inköp)

- Hos veterinär
- Djuraffär
- Matvaruaffär
- Online (ex. direkt från foderföretag eller annan djuraffärs hemsida)
- Inget av ovanstående

Fråga 10:

Vem vänder du dig till i första hand för att få information om foder till din katt?

Svara utifrån vem du vänder dig till för att få information vid exempelvis foderbyte eller vad just din katt bör äta.

- Vänner/familj
- Veterinär eller annan djurhälsopersonal
- Uppfödare
- Djuraffär
- Foderföretag
- Sociala medier (ex facebookgrupper)
- Vetenskapliga studier/vetenskapliga artiklar
- Inget av ovanstående

Fråga 11:

Vad påverkade dig att välja fodret som din katt äter just nu?

Välj det/de alternativ som främst passar in på dig. (Du kan välja flera alternativ)

- Råd från veterinär eller annan djurhälsopersonal
- Råd från uppfödare
- Reklam/marknadsföring
- Råd från sociala medier (ex. facebookgrupper)
- Råd från personal i djuraffär
- Råd från familj/vänner
- Inget av ovanstående

Fråga 12:

Vad är viktigast för dig när du köper ett foder?

(Du kan välja 2 alternativ)

- Priset
- Smaklighet för katten
- Tillgänglighet (ex. fodret finns att köpa på min närmsta affär, eller är lätt att få hemkört)
- Att fodret uppges ha hälsofrämjande effekter (ex. främjar tandhälsan, ger blank päls)
- Att det finns forskning som visar på fodrets effekter
- Bra näringsinnehåll för min katt
- Utseende på fodret
- Utseende på påsen
- Speciellt anpassat för min katt
- Svensktillverkat foder
- Annat, nämligen: (fritextsvar)

Fråga 13:

Har du förtroende för veterinärens/djursjukskötarens förmåga att ge råd angående foder?

Här syftar vi på råd kring foder till din friska katt.

- Ja, jag litar på veterinär/djursjukskötares råd kring foder
 - Nej, jag litar inte fullt på veterinär/djursjukskötares råd angående foder.
 - Ingen uppfattning
-

Tack så mycket för din medverkan!

Vid frågor, maila:

Student: Jenny Andersson, jyon0005@stud.slu.se

Student: Caroline Axelsson, geax0001@stud.slu.se

Handledare: Magdalena Åkerfeldt, magdalena.akerfeldt@slu.se